

GIÁ BÁN	
ĐÔNG-PHÁP	NGOÀI-QUỐC
Một năm 3.500	8.500
Sáu tháng 2.300	5.500
Ba tháng 1.500	3.000

Mua báo phải trả tiền trước
Thư và quan-lai gửi cho
M. TRẦN-DINH-PHIÊN - Al
dùng quảng cáo, việc riêng
xin thương-giải trước.

TIẾNG-DÂN

Chủ nhiệm kiêm Chủ bút
HUYNH-THUC-KHANG

Quản lý
TRẦN-DINH-PHIÊN

LA VOIX DU PEUPLE
Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

HÀO-QUÂN
Đường Đồng-Ba - Huế
Giấy phép nói số 62
Giấy in: TIẾNG-DÂN - Huế

Khi ước mong
làm một việc tân
bộ, chính là đã
làm việc tân bộ.
(Rollin)

NGÀY KỶ-NIỆM ĐỆ-TAM CHU-NIÊN BẢO TIẾNG-DÂN

Ngày 10 Aout năm 1930 này là ngày kỷ-niệm đệ-tam chu-niên của Báo-bảo. Mẹ đất nuôi cơm, cha trời dạy học, một tiếng oa-oa dần mới đó mà nay đã nghiêm-nhiên làm « ông ba tuổi » II (1)

Năm và ngày tháng là một thứ của bầu trong kho vô-tận của bác Tạo kia cung cấp cho loài người một mực quân bằng, không ai được lấy thừa, mà cũng không ai phải chịu thiếu, khác nhau là tại biết dùng chung không biết dùng mà thôi. Phương Đông ta thường nói: « Vui về thì hiềm cho ngày vắng, buồn rầu lại khổ cho ngày dài », mà Tây-triết cũng có câu: « Ngày giờ vẫn với kẻ ngu-dốt mà dài với kẻ hiền-triết » (Le temps est court pour le sot, mais long pour le savant). Muốn đoán định năm tháng ngày giờ dài vẫn cho đúng với chân-lý, ai đã trải qua cõi đời thì cũng công nhận hai câu nói trên là lời nói lịch-duyet kinh-nghiem.

Báo Tiếng-Dân ra đời ba năm nay, kể tuổi thì chưa được bao nhiêu, vẫn nằm trong phạm vi thiếu-tri, mà ngoảnh đầu xem lại thì trong khoảng thì giờ ngắn ngủi đã trải qua đó, bề ngoài hoàn-cảnh thay đổi biến-thiên thế nào, bề trong tình thế đáng cay chua xót thế nào, trong đoạn lịch-sử vui ít buồn nhiều ấy, theo lẽ « ngày dài cho kẻ buồn » nói trên thì trong ba năm mà gần như mấy thế-kỷ. « Cục lòng ăn trái khổ-quả », cốt giữ gìn một cái cơ-quan ngôn-luận chân-chính trong xứ cho không phụ bản sắc hai chữ Tiếng-Dân; cái tình cảnh « nuôi dưỡng » kia, đầu kể bằng quan chưa nếm đến mà cũng có thể tưởng tượng cái mùi ấy ra thế nào vậy.

Trong ba năm nay, kể là 1095 ngày, mà báo ra là 306 số; tuy vì tình cảnh eo hẹp, chưa được thường thường qua lại chuyện trò với bà con anh em như các bạn đồng-nghiep ra hằng ngày, song trong 156 tuần-lê, trừ mỗi năm vào khoảng đầu năm có nghỉ một tuần, còn ngoài ra mỗi tuần nào cũng hầu chuyện với độc-giả hai lần. Chỉ xét việc đã qua trong khoảng ba năm trên mặt cơ-báo này, học-thuyết, chính-chiến của hiện-triết đồng tây, tình hình biến-thiên trong hoàn-cảnh xã-hội, tâm-lòng ngày-thật của nhà ngôn-luận cũng thành-linh-sắc sẵn của

bà con anh em, mực đen giấy trắng, nét chữ rõ ràng, dầu cho biển cạn núi mòn, trong đoạn lịch-sử báo giới ở xứ ta cũng không thể nào tiêu-mất được. « Tinh-Vệ vẫn oan-nhiên, ngày tới non tây tha đá sỏi; Ma-có tuy tuổi nhỏ, đã xem biến-tham-hóa-côn-dầu ». 精衛填海, 曾向西山折木石, 麻姑年角少, 已看沧海变桑田 (曲文模影) (2) Câu phú cổ-nhân, thật không khác gì vì Tiếng-Dân mà về bức truyền thần vậy.

Trên là nói chung cả lịch-sử ba năm, nay xin nói riêng về năm nay. Hai kỷ châu niên trước, báo-báo theo lệ thường « chung niên kế toán » mà thuật lại tóm tắt đại - lược những chuyện trong năm. Năm nay thì không theo lệ ấy mà phải theo biến-lệ (irregulier) là vì hai cơ-nhân:

Tôn chỉ và mục đích của Tiếng-dân năm nào cũng như năm nào, ba năm không khác gì một ngày, mà có sống được ngày nào thì cũng giữ con đường quang minh chính đại ấy. Ai đã đọc đến Tiếng-Dân thì năm một miếng cũng biết mùi (loạn đánh) (審-辨全非), hướng-quí-độc-giả đã quen biết trên 3 năm nay thì chân tướng Tiếng-dân thế nào, đã rõ thấu cả, không cần phải nhắc lại. Đó là một cơ. Còn một cơ nữa: cũng một tờ báo thái độ như vậy, cũng đất lộ ngày trời như vậy, mà về hai năm trước có cái vẻ buồn xuôi gió thuận, dầu có một đôi khi đồng tở, chẳng qua trong một lúc tạm thời; đến cái năm thứ ba này thì hoàn-cảnh lâm-dâm đều rõ rồi: tiếng bom tiếng súng xen với tiếng than tiếng khóc mà kêu reo trên mặt giấy; thử dò tờ báo ra xem thì trong đám máu đen (3) kia lại pha vào một ít máu đỏ, càng kể bao nhiêu lại càng đau lòng bấy nhiêu!

« Thôi đừng kể nỗi ly tình nữa.

Chuyện cũ dlu hiu rất khó nghe. »

「 君莫說離情苦
舊事重提不可聽
Xin mượn câu này mà thay hai kỷ-niệm năm thứ ba.

Theo nhà Thực-vật học đã nghiệm, « phàm thứ cây sinh nơi đất sỏi thì da sạm vóc gầy, không được sum sê tươi-lối như cây sinh nơi đất rập, song vì cái cơ-có quơnh không chỗ nương-dựa, nên đâm mưa giã nắng mà cứ đứng một mình ». Nhà y-học phương-dông

NGÀY KỶ-NIỆM BẢO

Thời-đại ngày nay là thời-đại chuộng kể thiển-niên mà bỏ quên đại. Không biết đối với báo-giới người ta có cái tư-tưởng « chân giá chuộng trẻ » ấy không? Đến ngày mai 10 Aout 1930 này, báo Tiếng-Dân định làm lễ Đệ-tam chu-niên, mà gần mấy tháng nay, thấy ở xứ ta, báo mới đua nhau ra đời nhiều lắm. Đối với các tờ báo ra đời nhiều hơn, thì Tiếng-Dân làm cái « ông ba tuổi » nghe cũng có thú. Hiện nay trong báo giới bên Pháp đương tình cuộc kỷ-niệm rất lớn là kỷ-niệm ba trăm năm của tờ báo Gazette. Tờ báo này ra đời ngày 30 Mai 1631 đến ngày 30 Mai 1931 là ngày kỷ-niệm tam-bách-chu-niên, nên các nhà báo toan hợp nhau làm lễ kỷ-niệm lớn. Thế thì Tiếng-dân đối với tờ báo Bành-lô 300 năm kia, lại còn trẻ quá.

Theo con mắt đại quan thì Bành-lô không phải là sống lâu mà Dương-lô không phải là chết trẻ, thọ yếu không lấy ngày giờ năm tháng mà đoán định. Song ta thử ôm một cái hy vọng trường-sinh mà giả định như Tiếng-Dân mà sống như tờ báo Gazette nói trên; thì đến ngày 10 Aout năm 2227 sẽ làm kỷ-niệm Đệ-tam bách-chu-niên cho thật to chơi. Nhưng có một điều không liệu trước được là hoàn-cảnh lúc bấy giờ ra thế nào? Độc-giả thử tưởng tượng xem.

Hay chuyện

ta có nói: « người đương lúc tuổi nhỏ mà nhiều tật bệnh nếu biết điều dưỡng thì ngày sau sống lâu ». Đứng một mình và sống lâu thì không dám chắc vào đâu, song cây sinh đất sỏi, tuổi nhỏ nhiều bệnh, thì chính là cái cảnh địa của « Tiếng-dân ». Trăm mối ruột-tâm, còn chửi to nào, thì kéo chửi to ấy mà công hiến cho bà con. Duy có một điều đáng phân-nân là trong xã-hội ta nói đến một lựa thì làm người muốn nghe mà nói chuyện sấm-dầu thì nhiều người sinh chán, sợ to kia cũng khó lòng mà no đủ tươi-lối! Vậy xin mượn bài thi từ tuyệt này làm kết-lận:

Tiếng quyen xao xác gọi

canh năm,

Dầu li thêm lo nỗi dối tâm.

Dương liễu lâu ai trắng sáng

giời?

Tiệc vui mùa hát vẫn chưa

nhâm!

子規啼徹五更時
起視窗多怕夢驚
不情獨倚欄干月
玉人歌舞未曾歸

Mấy lời thành-thực, biến

Tinh-Vệ vẫn chưa bằng mà

trời Ma-có còn trẻ mãi, chúng

ta hãy cùng nuôi cái mối hy

vọng chung sau này.

Tiếng-Dân

(1) Tây-ngân có câu: Cá ông ba tuổi, có trí còn trăm tuổi.
(2) Xem có người con gái bị chết chìm dưới biển, sau đó làm chim Tinh-Vệ, ngày thường tha đá lấp biển.
Ma-có là gái nỏ-tên: Truyền Thán-tiên có chép: Ma-có báo Vương-phương-Dinh rằng: Tôi thấy đá ba lần biến hóa ra con dâu.
(3) Máu đen tức là mực viết trên báo

NGÀY KỶ-NIỆM ĐỆ-TAM CHU-NIÊN

Bay nhảy thua ai chẳng lẽ năm, Một ngót bát sắt cũng xoay xem. Máu dòng nước chảy xoa đầu vớt, Trăm mối to vương, héo ruột tâm. Mực khô giấy reo tưởng đã lợp. Ngày qua tháng lại chán ba năm. Gặp đơn vấn khó, nghe càng khó, Ngồi cửa kia ai kẻ thưởng âm?

Tri âm thử hỏi ấy là ai? Trời biển mệnh mong khỏa ngậm ngùi.

Hàng giả lựa hồ trông chơng mãi, Non cao nước thăm đề ngoài tai! Đã đem lệ nóng pha cùng mực, Nở thối lòng đen nhuộm lấy vôi. Chết đành gọi là ngày kỷ-niệm. Tuổi trời lên mãi ấy là hay.

Tiếng-Dân

CHUYÊN VI

Câu chuyện niên-lịch

Trở A, người Trung-kỳ, có người chú làm việc ở Bắc-kỳ, nên theo người chú ra ngoài Bắc học tại một trường sơ học. Kỳ nghỉ hè đến, trở A lại trở về thăm cha mẹ.

Trở A rất ham học, lại hăng hái lắm, trong lớp trở A đứng « ma-ro » (major) nên cuối năm học khi về nhà, cái gói sách học của trở A lại đeo thêm một quyển sách « Niên-lịch thông thư » của nhà trường thưởng. Sách dày hơn ba trăm trang mà một phần nói về niên-lịch.

Trở A được quyền sách phần thưởng, mừng quýt cứ ôm đọc, mà càng đọc trở A càng sống sít, tự hủ vía lấy mình vì trong sách dạy cho biết ngày lành, ngày dữ, giờ lợi, giờ hại, cho đến tuổi gì thì ngày tháng nào đứng làm việc gì v.v... mà xưa nay nào trở A biết như vậy đâu mà giữ gìn! Nếu không có tài họa chỉ xẩy đến đó cũng là may lắm rồi. Bấy giờ trở A mới quyền sách trên tay, quýt không khi nào để như trước. Từ đó không hồi nào trở A bước ra khỏi nhà mà không đem sách ra xem thử ngày ấy có nên đi không.

Một hôm, trở A cũng xem sách rồi tỏ ra bộ buồn rầu đến bộ bạo nói với người cha:

« Cha ơi! Chờ khi cha đi hỏi má, cha có coi cho kỹ tuổi cha với tuổi má không? »

« Sao con lại hỏi làm vậy? coi tuổi má làm chi con? Lý số là những bả thuyết ở bên Tàu truyền sang, mà ngày nay bên ấy họ không dùng nữa, con không nghe nói chánh phủ họ hạ lệnh cấm ám-lịch đã tuyệt cái nọc mê tín cho người Trung-hoa sao? »

« Con nào có biết chuyện bên Tàu, nhưng chỉ thấy phải cho con quyền « Niên-lịch Thông thư », để ra xem mới biết ngày có ngày hung ngày kiết, tuổi có tuổi cát tuổi bất... »

« Ta đã bảo đó đều là mê tín hủ lậu kia mà! »

« Hồ lậu thì sao mà phải và khuyến học trở A đọc sách ấy? lại còn phải và các tác giả mua nữa kia? Minh bạch dân nào có hiểu thấu cái nghĩa « sấm-xa huyền bí »? »

« Vậy con xem trong sách ấy thì tuổi cha thế nào? »

« Tuổi cha với tuổi má khác nhau, nếu lấy nhau thì sinh đẻ không lợi, con phải chết sớm, mà đến cái số cha mà cũng không lâu »

HOÀN DU TRÊN CÁC TINH CẦU

Thành sự thiệt chẳng?

Thượng thiên dọn địa, những đèn ảo tưởng ngày xưa, đến thế-kỷ 20 nay đã thực hiện cả; mà khoa học lên bộ, nay người ta lại chờ đến chuyện « Hoàn du trên không » nữa!

Sự nghiêm-cứu này là bởi cái lý tưởng « hoàn du nguyệt-cầu » mà khoa học trương ra, nay đã gần đến thời kỳ thực hành, sẽ thí nghiệm ngay.

Từ địa cầu này mà đi đến các tinh-cầu khác trong vũ trụ khoảng không này, có thể thành công được không? Đó là một cái vấn đề to tát mà các nhà thiên văn học cũng khoa học đang nghiên cứu một cách cấp-thiết. Theo con mắt thông thường xem qua, cho là một điều mộng tưởng, không sao thực hiện được; nhưng cứ theo lối khoa học tiến bộ ngày nay thì có thể tin rằng chuyện ấy sẽ có một ngày thành công.

Cái tên lửa X-350 lớn là làng kia, hiện ở nước Nga đang chế tạo. Cái tên ấy là một thứ tên lửa người ta lên trên không. Trong lúc Âu-chiến nước Đức có một thứ súng lớn bắn xa đến 75 dặm, từ nước Pháp mà bắn đến nước Anh, còn cái tên lửa này đến 25 dặm. Từ khi bắn ra cho đến lúc hòn đạn sa xuống rụng trên một cái vật chừng ngàn gít, cái tốc độ của viên đạn cũng mau chóng một mực, không có chút gì chậm chạp khác nhau. Người đi hoàn du trên không sẽ từ lỗ miệng cái súng ấy bắn ra, sẽ bắn xa đại khái quanh khắp cả quả địa cầu 28 lần. Cái công cụ đi trên không này, súng hỏa-tiên đã do nhà Thiên-văn-dân nước Pháp xuất một giải thưởng để lựa chọn và nhà cơ khí nước Đức lãnh chế tạo, đại ước trong một năm nữa sẽ hoàn thành. Cách dùng động lực mà bắn hỏa-tiên này, khác hẳn với bắn thử đạn khác: không dùng thuốc súng mà chỉ dùng sức điện nghĩa là dùng sức điện để xát nhau mà đẩy tới. Đó là việc đang làm chưa thành, song cũng chắc là giải quyết được; sự mạo hiểm hoàn du trên không, sẽ thực hiện nay mai.

Tên lửa chờ người đi trên không, đã có cách thiết bị vững chắc: về mặt đề kháng không khí bề ngoài để không có chút gì phỏng ngại; còn bề trong để chứa không khí, cũng bố trí như cách tiêm-thủy-dịch, chỉ khác đôi chút.

Khi bắn thì ở bên thử bắn vào 70 độ, khi bắn ngoài không gian đại ước chỉ 2, 3 độ. Duy có mấy điều khốn nạn chưa hoàn toàn giải

dải được, đó là chưa nói những sự khốn thiệt, và họa hại khác.

« Vậy bây giờ phải làm thế nào con? »

« Phải xin lý-dị đi. »

Người mẹ ở ngoài vừa vào nghe nói đến tiếng lý-dị, vào hỏi đầu đuôi, mới rõ câu chuyện gây nên là bởi cái quyền sách « Niên-lịch thông thư » của con mình được thưởng!

Bà cũng bán tin bán nghi, chỉ biết van rầu lên mấy tiếng:

« Trời ơi! Chờ hết sách học rồi sao!... »

Giang-lê

quyết được là người ta ở trên địa cầu, công cụ hành trình, theo trên mặt địa cầu mà biến biệt được phương hướng (đi lên thì tìm chỉ nam là ông thầy hướng đạo); còn lên lửa ở không trung thì khác (thế. Trong một giây đồng hồ (second) tốc độ đến 90 dặm, những người ngồi trong ấy không có phương pháp gì mà biến ra cái tuyến lộ mình nên đi hướng nào, lại không có cái gì mà giữ lấy được cái hướng đó cho nó biến phương hướng; nếu như tuyến lộ trên số học mà suy trắc không xác, thì thấy nguy hiểm. Trên không cách xa địa cầu, như không thấy trăng và sao thì không có chút quang tuyến gì; như gần nơi nhật-quang thì cái cường độ của bóng sáng ấy, con mắt thường người ta có lẽ không chịu nổi, đối với mặt trời mặt mình mờ đi, lại trở ngại đến việc thám thị dưới không gian nữa. Hiện người ta đang nghĩ cách cứu vãn ấy.

Lộ tuyến trên không hiện đã qui định, do Địa-cầu sang Nguyệt-cầu, do Nguyệt-cầu sang Hỏa-tinh, Mộc-tinh, Thổ-tinh, Thiên-vương-tinh, Hải-vương-tinh, Thủy-tinh, rồi do Kim-tinh trở về Địa-cầu, đi quanh theo một trời một vòng. Những nhà thám thị nghiệm vào cuộc hoàn du mạo hiểm này đã có người, trong có ba người dân bà do Áo-ty phu-nhân giới thiệu tức là bà làm quyền « Hoàn du Nguyệt-cầu », còn ba người kia do nhà Thiên-văn dân nước Pháp giới thiệu. Thế là đội mạo hiểm kỳ để đi người rồi. Công cụ cũng gần tạo xong, duy còn một vài chút vụ vật chưa hoàn toàn giải quyết mà thôi. Trong 11 lần nữa, sẽ có người đi lên nguyệt-cầu và các tinh-cầu khác, chúng ta sẽ xem.....

Ở địa cầu này đã có cái họa nhân mãn mà lên lịch dành xé nhau diễn ra luôn luôn, có cuộc hoàn du không trung này, may ra người ta có thể được trăm ngàn nơi thuộc địa nào ít hơn các xứ dưới này, rồi chúng ta theo lên mà dần dần và vườn cải-sử-chơi! !

H. A.

Phép nuôi thờ

Thầy: NGUYỄN-TRUNG-TRƯ

Trích trong sách « Phép nuôi thờ »

ập xuất-bản)

(Tiếp theo số hồi)

Thiên thổ

Phải thiên thổ được đi cho nó mau báo, và khỏi cần lớn nhau. Thổ được được 2, 3 tháng đem thiên là vữa. Trước khi thiên phải để nó nhìn đối một ngày. Cách thiên thổ được như sau này: lấy dao cắt bốn dải cho dài hơn dải ra; rồi lấy hai ngón tay cầm chỗ cuối dải ở trên hơn dải độ 3 phân mà kéo cho đứt ra. Làm xong bốn no thì đến bên kia. Thiên xong, chấm tinh-tay-đi-đi (texture) vào cuối dải; rồi để 10 năm vào rơm sạch để cho 10 năm mau lành.

Làm thổ thổ

Muốn làm thổ thổ thì cho nó sống một cốc (l) ở ruộng ta. Nó sống rơm mau chết lắm. Rơm đó lại làm cho thổ nó được ngon nữa.

Nếu không dùng rơm thì đập vào gậy nó thực mạnh. Như vậy

ANNAM LỊCH SỬ

HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ

JOB

nó cũng mau chết. Nếu si-vê không thọc huyết cũng được, nhưng nếu quay rô-ti thì thọc huyết tốt hơn. Cách thọc huyết như thế này: lấy còn dao nhọn móc một bên mắt nó ra cho đứt hết máu ở đó. Móc mắt xong là thấy huyết chảy.

Cắt huyết xong thì lột da. Treo hai chân sau nó lên; cắt đứt da ở khuỷu chân, rồi lấy dao rạch da ở phía trong đùi cho lên tới bụng. Hai bên đều làm như vậy. Sau cứ việc kéo tấm da từ trên xuống dưới, lột hết đầu và hai chân trước là xong.

Cách bắt thỏ

Người ta thường tìm bắt tại nó mà xách lên. Bắt như vậy thường làm cho nó phải đau đớn, nhất là thỏ lớn và nặng-càng bị đau lắm.

Muốn tránh sự tệ đó, thì một tay tóm da cổ nó mà xách lên như ta bắt mèo và bắt chó vậy; còn một tay đỡ lấy mõng nó. Làm như thế đủ ít lâu da nó lại không cào mình được.

Thỏ để ăn thịt con

Sợ đó là bởi trong đồ ăn của thỏ cái thiếu chất đạm. Người ta đã nghiệm biết rằng: nếu đồ ăn của gà để thiếu chất đạm thì khi nó đẻ trứng, nó hay mổ trứng của nó ra mà ăn. Sự gà mổ trứng đó cũng giống như sự thỏ cái ăn thịt con vậy. Vì thế, lúc thỏ chưa và lúc nó đẻ phải cho nó ăn những đồ ăn có nhiều chất đạm như thịt lợn và khô đậu lạc thì về sau nó mới không ăn thịt con nó.

HẾT

SÁCH BÀN-QUÁN XUẤT-BẢN

Phép nuôi lợn	giá 0\$12
Phép nuôi lợn	0\$17
Chuyện vui I	0\$09
Chuyện vui II, III mỗi cuốn	0\$10
Động vật vi nhân II	0\$25
Văn văn I	0\$08
Văn văn II, III mỗi cuốn	0\$12
Án bực giết giá I, II mỗi cuốn	0\$15
Giá đình giáo dục I, II mỗi cuốn	0\$20
Giấy và dao	0\$10
Al mus, xin chiếu giá gửi tiền và nhờ gửi thêm 0\$15 cước. Nếu mua hai quyển trở lên thời thêm mỗi quyển 0\$03 nữa	
Tiếng-dân	

CHỈ CÂY NƠI MÌNH

(PHIÊU-LƯU VÀ XÁ-HỘI TIỂU-THUYẾT)

Tác giả: HECTOR MALOT

GIANG-HA dịch:

Số 61

Chương thứ ba mươi hai

(Tiếp theo)

Con Bé-rin cứ xuống lấy quyển sách này ở tầng dưới, nhưng lấy xong nó thấy trên cái lò sưởi lửa có một cái khuôn ảnh. Vì trong phòng không được sáng nên thấy không rõ, nhưng nó đã quên lối nên cũng thấy mập mờ cái ảnh ở trong khuôn ảnh. Ông Vũ-phân nghe nó đang lâu bên đó.

Cái vậy?

Nó cứ thất thểu ngồi, nhưng giọng nói có hơi cảm động:

— Thưa tôi nhìn cái ảnh để trên lò sưởi lửa.

— Đó là chân dung của con trai là khi lên hai mươi tuổi. Nhưng chắc

VIỆC TRONG NƯỚC TRUNG-KỲ

Nữ-công Học-Hội khai-giảng
Hội-Quán để làm rồi, Bản-Hội định đến ngày 10 Aout thời khai giảng.

Theo chương-trình Bản-Hội, thứ năm chủ nhật dạy các môn Nữ-Công như là: thêu, dệt, dentelle, may tay, may máy, cũng là làm bánh, mứt, mứt, dưa, các cách nấu đồ ăn, và một lớp dạy quốc-ngữ. Chỉ em ai muốn học, xin đưa đơn trước ngày khai giảng, để Bản-Hội sắp đặt cho tiện.

Bản-Hội lập ra cốt mở mang đường-Nữ-Công, mong được ngày thêm phát đạt; về sự dạy dỗ, hết sức kỹ lưỡng. Chỉ em đến học sẽ được bổ ích nhiều.

Nay kính cáo,
Chánh Hội Trưởng

Bản người bị thương

Ngày chúa nhật 3 Aout ông L. làm ở Kho-bạc đi bán ở vườn Giã-viên (gần cầu Bạch-Hổ) lại có người vợ và người con cùng người bồi đi theo. Trong khi ông đi tìm chim, thì người bồi leo lên cây hái nhãn. Người giữ vườn thấy tên là Viên thấy vậy bằng nĩa tên bồi, dúi thương liền, tên bồi đánh đá thế nào đó, nên Viên kêu la om sòm, có một ông già đương đạp xe nước ở gần đó chạy tới, thì vừa ông Tây cũng đến chỗ cây nhãn: Viên thì đương nĩa người bồi, còn ông già kia (tên là Sĩ) thì xách máy chụp nhảu chỉ cho ông L. nói rằng người bồi hái trái nhãn như thế như thế... Ông L. đánh ông Sĩ và bảo Viên thì người bồi ra. Viên không thể, ông bên đó sáng ra hẳn, ông già kia và Viên sợ chạy, thế mà ông L. còn bóp cổ bản Viên phải bị đứt cả hai trái chun mà té sấp xuống. Người ở gần đó thấy vậy liền hô hoán và chạy tới với một linh Cảnh-sát ở gần Ga, Cầu và chợ và con cũng tên bồi và ông L. thì xuống đó chờ đi về. Xung đến bên Trường-sung thì m kỳ người Cảnh-sát đón bắt ông L.

lại và lấy súng đạn đem về ở đình nộp cho quan trên, và cho lính lên chỗ người bị bắt về nhà thương. Hiện quan thầy thuốc đã mổ chun Viên lấy đạn.

Việc này đã có Cò và ông Huyện Hương-thủy khám xét tại chỗ xảy ra việc ấy.

Việc này còn đương xét, có tin gì sẽ đăng tiếp.

P. S.

THANH HÓA

Khám nhà bắt người
Mới rồi, quan Phủ Hoàng-hóa về làng Yên-vực, khám nhà ông Nguyễn-xuân-Lai tức Cai Đai. Khám xong bắt ông về giam, và người con ông tên là Hoàng làm công-nhân ở Vinh, cũng đã bị bắt. Chưa biết tại sao.

Nh. Đ.

VINH-BẾN-THỦY

Đề phòng biến động
Nhân cái phong trào "rất truyền đơn" trong thành phố Vinh-Bến, thấy rất thịnh hành, nên thấy "Yết thị" quan Tổng-Đốc dân khắp mọi nơi, đình chi, cây cối, đến chùa đầu đầu cũng có.

Yết thị kỳ đại khái nói: chính phủ đã biết trước đảng cộng sản sẽ khuyến khích bọn vô sản và lao động tổ chức cuộc biểu tình mừng một tháng tám. Vậy ngài (quan T. Đ.) lấy trách nhiệm quan cai trị thông sức cho hạt nội nhân dân đứng nghe theo đảng cộng sản, yêu cầu các khoản phí lý ma bị quan quân áp tráp rồi lại phản nân quau không nói trước (?)

Báo Fr. 1. có đăng rằng có hai chiếc tàu bay từ Hanoi bay vào để thám-thị.

Lai cáo

Truyền đơn Cộng Sản
Tối ngày 27 rạng ngày 28 Julliet, khắp thành phố Vinh, Bến thủy rồi

đầy những truyền đơn Cộng-sản và treo cờ đỏ, lình như cờ đảng quân chúng làm biểu-linh ngày 1er Aout. Hoài nam lai cáo

Biểu tình và bãi công
(Tin Arip 2 Aout)

Ngày 1er Aout ở tại nhà máy Bến-thủy có 130 thợ thuyền đình công; chiều lại mới kéo vào làm việc.

Có một trăm người loan làm biểu tình, nhưng bị giải tán. Không có việc gì xảy ra quan trọng.

Ở Bồ-lương ngày 1er Aout cũng có 3, 400 người hội hiệp.

BÌNH-ĐÌNH

Hoặc có oan chăng?

Ngày 29 tháng 4 ở sở dẹt Delignon ở Phú-phong có xảy ra vụ ăn trộm. Ông chủ sở có một quan Một Đồn-phó đến tra xét. Khám được một người trong sở hai chun có chỗ chốt trụ, quan khảo già "lì" không cung xưng, nhưng nó lấy tờ chưa được còn bỏ lại trong sở.

Sau vì khổ hình tra khảo, nó lại khai là tên cai Nguyễn-Cửu và một người thợ dẹt xui dục nó ăn trộm. Tên Cửu làm cai sở dẹt này đã 28 năm thuê này được chủ tin dồng mà bẹn bè đều yếu mếu, đã được thưởng 2 cái máy-day và bằng cấp tốt. Nay bị tên nọ cáo, giải lên Huyện Bình-khê giao quan Huyện tra khảo. Tên Cửu bị hai trận khổ hình, sự thiệt mạng phải chịu ở cho qua cơn hình cụ. Bữa sau quan bắt kỳ án, tên Cửu cứ kêu oan không chịu ký, quan lại bắt khảo nữa. Người vợ thấy vậy đau lòng quên cả phép tắc chạy ngang vào trước công đường-kêu lạy nài oan.

Quan bắt lính kéo đánh, người vợ cũng bị luy nằm đó không dậy được. Ngày 4 tháng năm, thì quan bắt giải hai vợ chồng Cửu và tên thợ dẹt xuống tỉnh, hiện nay đương giam tại tỉnh. Người rể tên cai Cửu là Chân-ngọc-Minh có đơn kêu tại Tòa Sơ Qui-nhơn, chưa rõ quan xử ra thế nào.

Lai cáo

KHÁNH-HÒA

Tin thêm về cuộc biểu tình ở Ninh-hòa

Hôm 12 Julliet thấy truyền đơn cộng sản rải khắp thành thị cho tới thôn quê. Ngày 17-7 có hơn 1000 dân dân ông và dân bà cầm cờ đỏ làm biểu tình tới lại huyện Tân-định (gần Ninh-hòa) từ 6 giờ tới làm giờ yêu cầu mấy điều, và xin quan huyện phải thả mấy người tù giam cứu ra. Quan huyện phải rathuởng lượng một hồi lâu. Tối 9 giờ có lính tập với quan Sơ xuống, bắt hơn 100 người dân ông và dân bà, hiện nay đã thả 60 người rồi chỉ còn giam hơn 40 người. Nghe nói người đầu đảng là Dương-Chước (người Tam kỳ tỉnh Quảng-Nam) có đứng lên diễn thuyết. Hiện nay Dương-Chước đã trốn mất, còn làm nã rết lắm.

Hôm 27 Julliet lại thấy truyền đơn rải khắp ở đầu cũng có, chứ: 12 giờ khuya ngày 29 thì thấy ông Cò và lính vào xét tiệm Tân-thành bán cả phiê nhưng không ai bị bắt cả. Một người trông thấy

NAM-ĐÔNG-ÍCH CÔNG-THƯƠNG-HỘI

Công-ty vô-danh, vốn 100.250\$00

Hội sở tại Vinh (Annam)

Chiến theo điều-lệ khoản 28 và 29, chiến theo biên-bản Hội-dồng Tri-sự ngày 15 Julliet 1930, xin mời các nghị Cđ-dồng Nam-Đông-ích Công-Thương-Hội đang làm giờ sáng ngày 24 Aout 1930 (tức ngày mùng một tháng bảy năm Canh-Ngọ) đến họp Đại-hội-dồng tại nhà Chi-điền Thanh-hóa, số 47, phố Lò-Chuôm (Quai des Pottiers) tỉnh Thanh-hóa, để quyết-nghị những khoản sau này:

- 1 - Nghe tờ trình của ban Tri-sự.
- 2 - Nghe tờ trình của ban Kiểm-sát.
- 3 - Quyết định lý-lệ chung, các số sách kế-toán, và định cách chia lợi.
- 4 - Chuẩn nhận viên Tri-sự tạm thời là Hoàng-vân-Thâm do ban Tri-sự cử lên thay ông Đặng-vân-Anh từ chức.
- 5 - Cử một ủy ban hai viên Kiểm-sát.

Kỳ Hội-dồng này phải có Cđ-dồng hiện-diện và Đại-diện đủ làm chỗ 1010 cử-phần thì mới được lệ.

Ban Tri-sự kính mời

CÔNG-THƯƠNG-HỘI (Lai-miêu-thả) - Vinh
0820 - Bán tại QUÁN-HẢI - H. H. H.
cùng các: Thanh-Quản lớn các nơi

Thầy giỏi thuốc hay mà có lòng từ thiện.

?

AN MẠCH CHO ĐƠN MÀ KHÔNG LẤY TIỀN

Am-hiêu bệnh-linh người Nam ta, an-mạch chữa bệnh, theo khoa học tân thời, rất là thần hiệu, chỉ có thầy thuốc

ĐIỀU-NGUYỄN ĐẠI DƯỢC PHONG

số nhà 121 hàng Bông cây đa cửa quyền

HANOI

Đêm năm nghỉ

lại mà coi:

Văn-minh càng tiến-bộ, đáng-sá càng mở-rộng, ô-lô càng chạy dồng, bụi vào mũi càng nhiều...

Nếu không hay dùng dầu Khuynh-Diệp, có lãnh sát vi-trùng, thời số ba vạn sáu nghìn ngày, có may cũng chỉ còn một vạn rưỡi thôi đó...

nhưng ông Vũ-phân biết rằng "nó khác. Ông hỏi:

"Sao mà mừng khóc?"

Bấy giờ không trả lời không được; nó rần rần mà trả lời, nhưng vừa khóc vừa nói, cần nói dài đoạn:

"Cái anh này... con gái... người là thân sinh... người ấy..."

Ông Vũ-phân đứng một hồi, không hừ, đương chờ nó nói, hồi cần, nhưng một chập ông nói:

"Mấy tháng vậy mà cũng nhớ thân sinh của mình phải không?"

— Dạ thưa phải, ...

— Tôi nghiệp cho con này thật!

Chương thứ ba mươi ba

Sáng ngày bữa sau hai người cháu vào phòng ông Vũ-phân để soạn thơ là như một ngày, thì thấy con Bé-rin đã ngồi trong ấy. Cả hai đều lấy làm ngạc nhiên vô cùng.

Ông Ta-luôn cũng không nói trước cho họ biết, muốn để hồi đó mà coi cái bộ mặt tức giận của hai người kia. Mà thật là người kia lấy làm cảm giận cho con nhỏ ấy:

một đứa em mà một hạn, mà nay ông già lần kia lại đem về để vào địa vị ấy! Hai người kia vô vẻ cảm tức chừng nào thì ông Ta-luôn cũng thích chừng ấy, vì có thế mới bù lại cái con giận của ông. Hai người kia thật không hiểu con kia ngồi đó làm gì, cái phòng ấy là cái phòng để nhai quan-hệ, chính họ cũng chỉ được vào trong khi có việc cần rồi ra liền. Cả ba người chỉ lấy mắt nhìn nhau không nói ra một lời, không dám nói nhau một câu, sợ có lộ cái ngạc nhiên của mình mà làm mất cho người kia nhạo báng.

Vi ba người này tuy không tỏ mặt là thù địch với nhau, nhưng những mối tư tưởng kín nhiệm, những hy vọng sâu xa của ba người thì ba người cũng hiểu chán nhau rồi... Ông Ta-luôn với hai người cháu đã là hai phe nghịch, mà hai người cháu đối với nhau cũng đương rình mò phòng bị lẫn nhau.

Đinh như thế đối với hai người cháu kia, ông Ta-luôn chỉ cười gằn hay là làm thinh để tỏ lòng ác cảm và khinh bỉ, nhưng ngày hôm ấy

thì ông không sao để qua một cái nhịp như thế mà không nhạo hai người kia một bữa cho hả dạ. Hai người kia thường hay lên giọng trên với ông, vì họ tự mình là cháu ông chủ, cháu thì ở trên người làm việc; một người thì con ông em, một người thì con bà chị ông chủ, còn mình thì chỉ là một người ở nước mới mới có một phần công nghiệp lớn lao trong cái cơ sở ngày nay. Vậy được để chúng sẽ coi.

Ngày như thế ông Ta-luôn cũng đi ra với hai người kia. Hai người này cũng vào phòng mình mà bàn luận về chuyện con nhỏ đó; nhưng ông Ta-luôn giắc hai người ra ngoài hẳn; ở đó thì có nói điều gì, trong phòng ông Vũ-phân cũng không nghe. Ông Ta-luôn nói:

"Hai ông thấy con nhỏ kia ngồi ở phòng ông Vũ-phân mà lấy làm lạ đó chỉ? Nên hai ông bữa nay mà không đến thì tôi đã nói trước cho hai ông biết rồi, đáng có chính đôn y phục hơn một tở."

Trong câu nói ông Ta-luôn ra ngụ ý quở khêu hai người kia hai

đều: một là đến trễ, hai là tự mình không được hưởng cái giáo dục như hai người kia mà cũng được quở họ ăn mặc không chỉnh đốn. Có lẽ bất kỳ ông ấy có hơi không nhớ, nhưng ông Ta-luôn là người vô học, không thể nói cho thanh tao hơn nữa. Và lại cái nhịp này là không may cho hai người kia, đều có nói thể nào hai người kia cũng chỉ biết làm thinh mà nghe thôi.

Ông nói tiếp:

"Hôm qua ông Vũ-phân có nói tôi biết ông để con nhỏ kia ở trong đến ông, và để nó làm việc tại trong phòng ông."

— Nhưng mà con nhỏ kia là con nào?

— Tôi nào có biết hơn ông đâu! Có lẽ ông Vũ-phân cũng không biết nữa.

— Sao nữa?

— Ông lại nói cho tôi biết rằng bữa nay ông vẫn muốn tìm một người cho thông minh, kín nhiệm và cho trung tín mà ông có thể tin cậy.

(Còn nữa)

BẮC-KỲ NGÀY 1er AOÛT Ở HÀOÍ

(Theo báo P. L. 1er và 2 AOÛT)

Cuộc đấu phòng ở Hanoi

Số Liêm-phòng có bắt được nhiều người trong ngày 1er AOÛT là ngày kỷ niệm cộng-sản. Trong ngày 31 Juillet và 1er AOÛT tất cả viên chức Tây, Nam và Cộng-sản đều phải hiện diện. Liên tá thì không được ra ngoài trại. An ninh cũng phải đảm bảo tại trại này.

Có mấy chiếc tàu bay đi tuần thám. T. N. đang từ 10 giờ đêm đến 3 giờ sáng 1er có mấy chiếc xe ô-tô thiết giáp chở súng cối-tay (antios mitrailleurs) đi tuần thám.

Truyền đơn rải

Trong đêm 31 trên con đường Francis Garnier và chung quanh hồ Hoàn Kiếm có nhiều truyền đơn rải khắp.

Xét nhà bắt người

Số Liêm-phòng có bắt được nhiều người trong ngày 1er và 2 AOÛT.

Hàng ngày 1er AOÛT nhiều nhà bị khám xét. Tại nhà số 76 route de Hanoi sau hai khám xét có bắt được nhiều người.

Đám, thư-ký cho một ông trong sự; Hanoi, phòng-viện một từ báo; Ai, giáo-học; Đưa làm việc tại số Hòa-xã Văn-nam; Phòng và Văn, học-sinh.

35 nhà 3 và 7 ở con đường Miribel cũng bị khám xét. Bị bắt: L. O., huấn-báo; Trần-vân-Phong-kỹ-mô-tham. Tại nhà hai người này có bắt được rất nhiều truyền đơn cộng-sản.

Lại bắt thêm

Chiều ngày 1er số Liêm-phòng lại đến xét nhà số 79, phố hàng Gai bắt được Nguyễn-văn Chất 16 tuổi và ông lão Khâm 35 tuổi. Cả hai đều thuộc-nghe là có chum trong đảng cộng-sản. Nhà số 100 đường Sinh-tử cũng bị xét, bốn người bị bắt, trong ấy có cai Hiến thợ máy làm tại số điện thoại.

13 người bị bắt ở Bắc-ninh. Bắc-ninh 31 Juillet. — Viên tri-phủ Từ-Son vừa mới bắt được 13 người ở phủ mình. Mấy người này đều bị cáo là đã tổ-chức những chỉ bộ cộng-sản ở hạt kỳ.

Xét nhà và bắt người ở Hải-phong

Số Liêm-phòng có bắt được nhiều truyền đơn và sách, và bắt ba người.

Số Cảnh sát cũng có bắt 4 người và nhiều nhứt-trình và giấy mực. Những người bị bắt đều thuộc-nghe là thuộc về một chỉ bộ cộng-sản.

Dương-hạt-Bình đã bị bắt ở Saigon

Dương-hạt-Bình mới bị bắt được hôm 27 Juillet tại địa phận Saigon.

Dương-hạt-Bình là một người thiếu niên Tây-học, năm nay vào khoảng 26, 27 tuổi, đang nguyên trước học tại ban Tú tài bản xứ; học được nửa năm, rồi bị khóa. Từ đó Dương-hạt-Bình ở Hanoi; Bình có dạy học lại trường Trương-minh-Sanh chính trong lớp ấy là lúc Dương-hạt-Bình bắt đầu làm cách mạng.

Hội-đồng Đ. Bình hồi tháng 7 Juillet 1929 đã kết án Bình 20 năm giam cầm vắng mặt. Bình trước là đảng viên trong Trương-minh-Sanh ở Hanoi. T. N. C. H. năm 1927 cũng Nguyễn-văn-Sách và Nguyễn-Tuân sang Quảng-Đông, gặp Nguyễn-Ái Quốc ở Ngụ mới và đến đầu năm 1929, Bình lại sang Vương-thành. Bình, Trần-văn-Cung và Ngô-Thiểm đi họp với hội nghị Đảng Quốc-lä ở Hương

Cảng. Từ đó V. N. T. N. đổi hẳn làm đảng Cộng-sản. Từ hồi tháng Mai năm 1929, Bình vẫn hành động ở Bắc-kỳ. Từ hồi tháng Favier, Mars năm ngoái, Bình bị truy bắt, thì Bình mới bỏ ba khắp nước, khi Bắc-kỳ khi Nam-kỳ. Bình lại giữ việc dẫn đường cho bọn Cách-mệnh sang Tàu và thông tin ở Đảng bộ Quảng-Đông và nước.

Bộ tháng Mai năm ngoái, Bình đi gặp V. N. Q. D. D. để mua sát hai chiếc ô-tô, và bị Nhụ, vì hai người này là nhũ đảng viên của V. N. Q. D. B. mà đảng cho là phản đảng, nên đã khép vào tội tể binh. Chính Bình là người đã dẫn hai chiếc ô-tô này xuống Hải-phong rồi đưa cho người khác đi bắt về vào ngõ hẻm đường Cát, toan giết chết cả đôi; nhưng chỉ một mình thì Uyên chết thôi, còn thì Nhụ thì chỉ bị thương trọng. Từ đó trở đi, Dương-hạt-Bình lại bị số Mật-thám tìm bắt.

Một lần Bình đã xuất bị bắt ở miền làng Giáp-ba, huyện Bình-lực tỉnh Hà-nam.

Từ khi bị bắt tại Hà-nam, Bình ban lần vào Nam-kỳ để hoạt động ở trong kỳ. Cách đây năm hôm, Bình mới bị bắt ở Saigon. Có lẽ nay mai sẽ giải Bình ra Hanoi để xét về nhiều việc và cho đối chất với nhiều người.

(Theo T. N. 1er và 3 AOÛT)

NAM-KỲ Ngày 1er AOÛT ở Nam-kỳ

(Theo báo L. D. 1er AOÛT)

Cờ đỏ ở Saigon

Nhân dịp 1er AOÛT ở Saigon có mấy lần rải cờ đỏ giăng ba trên các đường phố, hai lần gần nhà ga. Dưới mỗi lần rải cờ đỏ kỳ: « Cộng-Sản đảng ».

Ở Ba-guon, hạt thứ ba và thứ nhứt cũng có rải cờ đỏ. Và tại đường Mac-Mahon, trên một góc tường có một tờ yết-thị to tướng có huy hiệu búa liềm.

Biểu tình ở Bình-tây

Tại nhà máy rượu Bình-tây ngày 1er AOÛT hai lớp công nhân, mỗi lớp 60 người kéo đến ông chủ đưa mấy điều kiện yêu cầu, lại có lá cờ đỏ hồng kỳ, phất lên trên mái nhà máy. Ông chủ không nhận lời yêu cầu mà còn bắt 5 người đầu đảng. Một phần đông công nhân không chịu làm lại. Đã mở cuộc diễn tra. Mấy người bị bắt đã phải giải đến số Cảnh-sát.

Bãi công ở Nhà-bè

Ở Nhà-bè có độ 200 thợ thuyền làm biểu tình và đình công. Số cách-sát đi đến giải tán buổi biểu tình.

Ba nghìn người làm biểu tình ở Bà-hom

Buổi mai 1er AOÛT có tin báo rằng ở Bà-hom có hai ba nghìn người tụ họp làm biểu tình. Quan cai-trị Chơ-lơ và nhiều lính đi kéo đến Bà-hom.

Biểu tình ở Hóc-môn

Lúc 6 giờ sáng 1er AOÛT ở Thới-Thạch có 200 người tụ họp để kéo đi Hóc-môn, nhưng đến gần bên sông giải tán. Bọn biểu tình có bỏ lại nhiều lá cờ đỏ về huy hiệu cộng-sản và giấy tờ xúi dục làm loạn. Trên con đường Đức-hóa ở Xuân-thời-Đông cũng có độ 200 người khác tụ họp nhưng cũng bị giải tán và bỏ lại nhiều cờ đỏ.

Bị bắt

Trong đêm 31 Juillet tại hạt thứ nhứt từ hồi 8 giờ tối đến 12 giờ khuya có độ 6 người bị bắt để hỏi căn-cứ, và nghề nghiệp.

Tại hạt thứ nhì trong đêm ấy cũng có 37 người bị bắt.

Biểu tình tại Trà Vinh

3 người chết

(Tin Arip 2 AOÛT)

Hàng ngày 1er AOÛT có hai toán biểu tình một toán từ Vĩnh-long, một toán từ Cao-hung kéo đến tòa Đại-lý. Quan đại-lý thường thuyết trong mấy giờ đồng hồ, nhứt chúng cũng không chịu giải tán; đến mấy lần súng lên trời để dọa, chúng cũng đứng im. Quan bên ra lệnh cho lính lấy dùi mảy mà đánh giải tán. Bọn lính này làm không hiệu quả mà lại bị số lính khác thấy vậy nên dương súng bắn: 3 người chết, 10 người bị thương. Người chủ động cuộc biểu tình này bị trọng thương; 20 người bị bắt.

Biểu tình ở Cà-lao-Giêng và Tân-thuận-tây

(Tin Arip 2 AOÛT)

Lại có hai cuộc biểu tình ở Cà-lao-Giêng (Long-Xuyên) và Tân-thuận-Tây (tên Đại-lý Cao-lãnh-Sa-dec). Tưởng như không có việc gì quan-trọng xảy ra.

CHÀ!

TRỜI NÓNG NƯỚC QUÁ!

Quí ông quí bà nên dùng một chiếc ghế CHAOS (Rocking-chair) mà nằm mát thì còn gì hơn! Giá rẻ lắm!

PHẠM-CỰ-HAI

Rue Đỗ-Hữu-Vỹ Tourane

Hiện tình thế - giới ngày nay

VIỆC THÈ - GIỚI

TRUNG-HOÀ

Chính phủ Bắc-binh sẽ thành lập chính phủ

Tin Bắc-binh 30 Juillet. — Ông-Tỉnh-Vệ, lãnh tụ Tả-phái tuyên bố công kỳ giả của vấn đề chính phủ Bắc-binh nay mai sẽ là vấn đề, chứ không đợi đến khi đánh Tưởng-kom. Việc lập Chính phủ này sẽ do Toàn quốc Đại-hội thảo luận và quyết định. Đại-hội gồm đại biểu các đoàn thể tri thức, thương nhân, lao động chỉ trừ bọn phản đối Cộng-hóa là không cho dự.

Hồng-quân tiến đánh Nam-kinh

Thượng-hải 30 Juillet. — Vô tuyến điện Tây cho tin: Đảng Cộng-sản lên cầm quyền ở tỉnh Hồ-Nam, làm cho ai cũng chú ý. Xem nhiều sự chứng thực rằng tư tưởng phá hoại cứ lan rộng và xem thể lực cộng-sản thì công đoàn trước được Đảng Cộng-Sản liên lạc có nhiều kho đạn được; trong khi đánh với tư tưởng ngoại quốc, bọn Cộng-Sản hàng đồng lại thường. Hiện nay, đảng Cộng-Sản lấy gần cả hai tỉnh Hồ-Nam, Giang-Tây, chiếm một nửa tỉnh Phúc-kien và An-huy, và nhiều địa hạt ở thượng lưu sông Dương-Tử (ở Hán-thâu đi lên).

Ở Trường-Sa (thủ đô Hồ-Nam), 36 giờ sau khi bị đảng Cộng-Sản lấy thì bắt đầu cuộc phá hoại. Các công sở của chính phủ Nam-kinh, hoặc của ngoại quốc đều bị đốt; nhà các Sĩ-đạo bị phá trước hết, rồi đến đến thì nhà khác. Có bốn vị Sĩ-đạo người Mỹ và một vị người Ý, đến nay không có tin tức gì rồi, có lẽ đã bị hạ ngục. Hồng-quân (Cộng-Sản) tiến đến trên sông Dương-Tử, không có trở ngại gì, vì quân đội chính phủ đã bỏ chạy.

Nhật-bản phản kháng về vụ nhà lãnh-sự Trường-Sa

Tin Đông-kinh 30 Juillet. — Bộ-trưởng Ngoại giao Nhật Shidehara được tin rằng nhà lãnh sự Nhật ở Trường-Sa (Hồ-nam) bị đảng Cộng-Sản đốt, liền mở cuộc hội nghị ngay hôm ấy, định hết sức phản kháng cùng chính phủ Nam-kinh.

Tin ngày 31 Juillet. — Bộ ngoại giao Nhật yêu cầu Nam-kinh cho Nhật về vụ nhà lãnh sự Trường-Sa. Tuy rằng đó là bọn Cộng-Sản đốt phá, mà chính phủ Nam-kinh cũng không chỉ phối Cộng-Sản được, nhưng Nhật chỉ biết có chính phủ Nam-kinh, Nam-kinh phải chịu trách nhiệm. Quan lãnh sự Anh và Hoa kỳ cũng đưa bị đốt phá (sau khi đảng Cộng-Sản lấy lại Hồ-nam), có lẽ Nhật sẽ công mấy nước ký mà điều đình cùng Trung-hoa.

Thủy-thủ Mỹ bị thương ở Trường-Sa

Tin Thượng-hải 31 Juillet. — Ở Trường-Sa, trong khi tàu chiến Mỹ bắn nhau với quân đội Cộng-Sản, 5 người thủy-thủ Mỹ bị thương. Ở Hồ-Nam, biểu động vẫn không dứt; 30 người bị giết, 300 người bị bắt. Quân lãnh-sự Nhật bị phá sạch.

Hàn-Phục-Cử từ chức

Hàn-Phục-Cử cầm quân đánh Tề-Nam, Hàn-trước là hạ-tướng của Phòng, năm ngoái qua giúp cho Nam-kinh, gần đây thất-độ rất mập mờ.

Tướng định đến ngày 30 Juillet thì hạ lệnh đánh quân phương bắc; ngày 29, hốt nhiên Hàn từ chức, không đánh nữa, và bỏ đi ngoại-quốc, làm cho mặt trận Nam-kinh vô lộ.

Quân-luật ở Thượng-Hải

Thượng-hải 31 Juillet. — Nhà đương-cục cho rằng đến ngày 1er AOÛT sẽ có cuộc vận động bãi công rất lớn và có biểu-tình ngoài đường phố. Vì vậy đã thiết quân luật.

Trung-Nga hòa nghị

Một nhà ngoại giao Tàu nói công các kỳ giả rằng lại cuộc hòa-nghị Trung-Nga-Tàu vẫn giữ lời yêu cầu trước, Hòa-nghị chỉ bàn về những vấn đề có quan thiếp đến đường Trung-Đông, Nam-kinh sẽ phản đối từ hiệp định Habarok ký năm

CÙNG BẠN ĐỌC BAO

Trong số mấy ngàn độc-giả yêu-qui của bản báo, nhiều người rất chân-thị, trả tiền để mua lại đúng hạn, thật là tiện cho việc số sách, bản báo hết sức cảm ơn. Nhưng cũng có nhiều người gởi thư về mua báo mà không gởi b. c theo, hoặc mua năm mà gởi tờ 1, 2, 3 đồng trước, bản-báo cũng thế tình, y lời trong thư các ngài mà gởi báo đi, n. y đã rồi sẽ trả trước, hoặc đã quá hạn rồi, mặc dù chưa thấy các ngài gởi số bạc còn thiếu về, như thế thật là bất tiện cho đường kính tể của bản báo. Vậy xin các ngài hãy nhớ lời hẹn trong thư trước mà gởi về cho, (các ngài mua liên tục ba tờ 10 Aon: 1929 đến 10 Aout 1930 cũng vậy) đừng để nhà báo phải gởi cáo gián đoạn thì bản-báo lấy làm đau lòng.

B. B.

ngoài. Lại có nhiều nhà chính trị nói rằng Tàu sẽ nhận cho hòa nghị có quyền bầu và các vấn đề khác. Ý kiến khác nhau vậy là vì Nam-kinh một mặt chịu ảnh hưởng bọn thân-Nga, một mặt bị bọn bài-Cộng số đông, lại cũng vì một tình thế rất rối, làm cho Nam-kinh thế yếu. Có lẽ cuộc điều đình lại trở ngại nữa.

Tình hình Quảng-Tây

Có tin rằng đạo quân Văn-nam đi đánh Nam-alab (thủ đô Quảng-Tây), bị quân Quảng-Tây đánh phải kéo lui lại khoảng giữa Nam-Ninh và Long-châu.

Phái Quảng-Tây sau khi điều đình cùng Quảng-Đông hân như muốn lấy lại các tỉnh (miền tây nam Quảng-Tây gần biên giới Bắc-kỳ bị quân Văn-nam lấy).

PHÁP

Đ. An Briand

Theo báo « Paris Midie », chính-phủ đã nhận được bản phúc án các nước, chỉ thiếu nước Thụy-ai chưa trả lời.

Phòng bị ngày 1er AOÛT ở Paris bên Pháp

Thủ-tướng Tardieu và các nhà đương-cục đã định cách giữ trật tự ngày 1er AOÛT. Cảnh-biáo-tình. Người ngoại quốc biểu-tình sẽ bị trục xuất. Hôm 30 Juillet số Mật-thám, bắt 24 đảng-viên Cộng-Sản người ngoại-quốc có ý dự các cuộc « mi-tinh » ngày 1er AOÛT; Mấy người sỹ đến bị trục-xuất. Số Mật-thám bắt ông Florimond Bonte, chủ-bút báo Hamanlié, là co-quan trung-tương của đảng Cộng.

Mandats của ai??

Bản báo có tiếp được 1 cái mandat: série A 0' 1.009 số 153 ở Đồng-Hời ngày 10-4-30 mà không có tên người gởi, vậy ngài nào có mandat ấy xin trả lời cho biết, cảm ơn.

Tieng-Dân

SOCIETE D'ENTREPRISES DE TRANSPORTS & GARAGES D'ANNAM

Hội S. E. T. E. G. A. là hội trách-nhiệm mua-bán, vận chuyển thay đổi, hội số tại Quinhon, xin bố cáo các ngài biết rằng hội định kêu thêm vốn 20.000.000 Aon, cho được 10.000.000.

Hội S. E. T. E. G. A. trước đã thành-lập theo thức Hội chuyên-trách lập-cổ thường, đã khởi sự ngày 17 Avril 1927, và mới đây (xem báo Tiếng-Dân số 278) đã đổi lại theo thức hội bất kỳ, để cho các ngài cổ-đồng, chỉ chịu trách-nhiệm số cổ phần của mình chung, và nếu muốn ra hội, thì có thể ra được.

Năm đầu hội S. E. T. E. G. A. đã mở hai hãng sửa xe (garages) lớn ở Quinhon và Nha-trang. Long-châm chỉ về nghề-nghiệp và sự tiến-bộ của tho-thuyền để làm cho hội được đông-ban-hàng thành-tín.

Hội thêm vốn là để được đủ tiền lưu-động mà tổ-chức việc buôn bán xe ca-my-ông (camions), và xe hơi (voitures automobiles) mà các nhà Tây vào lòng kỳ-thác cho hội.

Mỗi phần hùn là 100.000. Những phần hùn ấy sẽ biên-nhập trong tờ kêu thêm vốn của hội.

Các giấy phần hùn phải đính bạc theo mà gởi đến cho Hội-Sở ở Qui-nhơn, hoặc gởi cho Trương-Pháp Ngân-hàng (Banque Franco-Indochinoise) hay Đông-Dương Ngân-hàng (Banque de l'Indochine) để ghi vào sổ của hội, lại phải để cho đủ tiền, h. c. ch. sinh lãi, nghề nghiệp, ch. đ.

Số vốn kêu thêm đó, khi nào đủ, thì khóa sổ. Nhưng chậm lắm là 30 septembre 1930. Qua hạn ấy, những phần hùn không nhận, sẽ trả lại cho chủ sỹ, phần trả lại và phần hội chịu.

Có các việc gì, xin hỏi Monsieur le Directeur général de la S. E. T. E. G. A. ở Quinhon.

Trả lời một câu hỏi

Xin trả lời đề các Quí-khách sành nghề ảnh biết rằng: Hân các ngài ai cũng biết tiếng HIỆU HƯƠNG-KỶ PHOTO Hanoi là một hiệu ảnh Mỹ-thuật nhất ở trong cõi Đông-Pháp này.

NƯỚC MẮM BẮC-ĐÀU

Của

ĐỒNG-LỆ THƯƠNG-CỤC QUẢNG-BÌNH

NGÂN ĐƠN 25.000.000

Số làm lại của Đ. NHẬT-L. R. cách tỉnh lỵ 1 kilometre

Đã được nhiều nhà du lịch tây và ta tới quan sát tại số làm, chứng chỉ sự tinh khiết và được đặc trưng ban khen là ngon không pha chế, có thể dùng mấy năm không r. i. m. i.

Bà bị u. n. a. bán khắp cả Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Nam-kỳ và Ai-lao. Mời, r. i. p. các ngài lưu tâm mua người nhà mua nước mắm Bắc-Đầu để dùng hay đem làm quà ch. o. b. a. n. h. o. n. cho hơn cho vật khác.

Thơ và tiểu học xin g. i. g. i. cho M. TRẦN NHẬT TÂN là Directeur của bản hiệu ĐỒNG-LỆ THƯƠNG-CỤC

Tòa Khâm-duyệt bỏ tròn một bài dài

